

## ЩЕ БЖДАТЪ ЛИ ОЦЕНЕНИ?

Има много признаци, по които може да се сжди за просвѣтния напредѣкъ и за културния рѣстъ на даденъ народъ. Но когато става речъ за българската култура и за българската просвѣта, намъ се хвърля въ очи като несъмненъ признакъ за тѣхното развитие и ниво българското читалище — самобитна проява на българския духъ, каквато не сжществува у други народи. Защото българското читалище, рожба на историческитѣ условия преди освобождението и следъ него, расте и се развива едновременно съ пробуденитѣ отъ възраждането българско съзнание и български духовенъ животъ. И затова именно рѣстътъ на българското читалище съвпада съ рѣста на българския културенъ животъ или най-малкото — българското читалище отразява въ голѣма степенъ тоя животъ и служи като негово мѣрило. И наистина, достатъчно е да посочимъ разностраннитѣ духовни и културни дейности, които върши българското читалище отъ създаването му до днесъ, за да се убедимъ лесно въ това. Читалищата поддържатъ обществени читални, библиотеки за всички, вършатъ театрална дейность въ всички градове и села, устройватъ народни университети, сказки и общообразователни курсове, устройватъ всевъзможни научни и литературни събрания, утра, вечеринки, нѣкъде поддържатъ кина, участвуватъ въ всички културни начинания. Това сж сжщественитѣ дейности на българското читалище, което имъ дава, отъ една страна, обликъ на самобитна проява и ги свързва отъ друга страна нераздѣлно съ развитието на българската култура.

Но тази многостранна дейность, наложена на българскитѣ читалища отъ самия животъ, се върши всѣкидневно, непрекъснато, постоянно предъ нашитѣ очи. Нѣща повече, ние често живѣемъ съ нея, сами я подпомагаме и затова именно не можемъ да схванемъ достатъчно нито нейната важность, нито нейния напредѣкъ. Тя въобще не ни прави особено впечатление сжщо, както безъ особено внимание оставяме нѣкоя — дори значителна — промѣна, която се извършва бавно и постепенно предъ очитѣ ни. И, може би, на тоя фактъ. — че читалищната дейность се върши предъ очитѣ на всички и всички я виждатъ — се дължи, обстоятелството, че ние, поне външно, не отдаваме достатъчно значение на читалищата за развитието на българската култура.

Но нима пжтя на българския театъръ — отъ „Многострадалната Геновева“ до днешния Народенъ театъръ — не върви презъ сценитѣ на всички български читалища? И нима и днесъ още не сж читалищнитѣ сцени, които крепятъ въобще театъра въ България и даватъ широка възможность за развитие и проява на това искусство? Нима пжтя отъ примитивната сказка на нѣкой „даскалъ“ въ миналото до лекцията на нѣкой днешенъ лекторъ изъ областъта на науката, философията, литературата, изящнитѣ искусства въ сжщность не е пжтя на читалищ-